

TILLVALSÄMNEN

Konst- och färdighetsämnen, obligatorisk

Obligatoriskt att eleverna väljer minst 2 åvt

- Bildkonst
- Slöjd
- Huslig ekonomi
- Huslig ekonomi, kort (Smårätter)
- Musik
- Gymnastik

Läroämne: **BILDKONST 7-9** (Karleby: Gemensamt läroämne åk 7-8, Valfri konst- och färdighetsämne åk 8-9)

Års-kurs	Mål för undervisningen	Kompetens som målet anknyter till	Innehåll som anknyter till målen	Föremål för bedömningen i läroämnet	Kunskapskrav för goda kunskaper/ vitsordet åtta
	Att iaktta och tänka visuellt				
7	Sporra eleven att iaktta konst, omgivningen och annan visuell kultur med olika sinnen och mångsidigt använda metoder i bildframställning	K1, K3, K4, K5	I1, I2, I3	Förmåga att iaktta konst, omgivningen och annan visuell kultur	Eleven kan använda olika visuella hjälpmedel vid granskning av omgivningen och dess bilder
8	Sporra eleven att iaktta konst, omgivningen och annan visuell kultur med olika sinnen och mångsidigt använda metoder i bildframställning	K1, K3, K4, K5	I1, I2, I3		
9	Väcka elevens nyfikenhet till att iaktta konst, omgivningen och annan visuell kultur med olika sinnen och mångsidigt använda metoder i bildframställning	K1, K3, K4, K5	I1, I2, I3		
7	Uppmuntra eleven att diskutera sina egna och andras iakttagelser och tankar och motivera sina åsikter	K2, K4, K5	I1, I2, I3	Förmåga att reflektera över iakttagelser och tankar	Eleven kan uttrycka sina iakttagelser och tankar om konst, omgivningen och annan visuell kultur verbalt
8	Uppmuntra eleven att diskutera sina egna och andras iakttagelser och tankar och motivera sina åsikter	K2, K4, K5, K6	I1, I2, I3		
9	Uppmuntra eleven att diskutera sina egna och andras iakttagelser och tankar och motivera sina åsikter för att fördjupa det visuella tänkandet.	K2, K4, K5, K6	I1, I2, I3		
7	Inspirera eleven att uttrycka sina iakttagelser och tankar i bild genom att använda olika tekniker och metoder för att uttrycka sig	K2, K3, K4, K5	I1, I2, I3	Förmåga att uttrycka iakttagelser och tankar med hjälp av bilder	Eleven kan använda olika tekniker och metoder för att uttrycka sina iakttagelser och tankar i bild

8	Inspirera eleven att ge uttryck för sina iakttagelser och tankar i bild genom att använda olika tekniker och metoder för att uttrycka sig i olika miljöer.	K2, K3, K4, K5	I2, I2,I3		
9	Inspirera eleven att ge uttryck för sina iakttagelser och tankar i bild genom att använda olika tekniker och metoder för att uttrycka sig i olika miljöer.	K2, K3, K4, K5	I1, I2, I3		
	Att skapa bilder				
7	Handleda eleven att använda olika material, tekniker och uttryckssätt	K2, K3, K5	I1, I2, I3	Förmåga att uttrycka sig i bild	Eleven kan målmedvetet använda olika material, tekniker och uttryckssätt för att uttrycka sig i bild.
8	Handleda eleven att använda olika material, tekniker och uttryckssätt och att fördjupa sin förmåga att skapa bilder	K2, K3, K5, K6	I1, I2, I3		
9	Handleda eleven att använda olika material, tekniker och uttryckssätt. Fördjupning i olika konststilar och konstnärliga uttryckssätt	K2, K3, K5, K6	I1, I2, I3		
7	Handleda eleven att tillämpa ett undersökande arbetssätt när hen skapar bilder självständigt eller tillsammans med andra	K1, K2, K3, K5	I1, I2, I3	Förmåga att arbeta på ett undersökande sätt	Eleven kan använda ett undersökande arbetssätt självständigt och tillsammans med andra.
8	Handleda eleven att tillämpa ett undersökande arbetssätt när hen skapar bilder självständigt eller tillsammans med andra	K1, K2, K3, K5	I1, I2, I3		
9	Handleda eleven att tillämpa ett undersökande arbetssätt när hen skapar bilder självständigt eller tillsammans med andra	K1, K2, K3, K5	I1, I2, I3		

7	Uppmuntra eleven att uttrycka sina åsikter och tillämpa visuella kommunikations- och uttryckssätt för att påverka genom sina bilder	K1, K2, K4, K7	I1, I2, I3	Förmåga att påverka med hjälp av bilder	Eleven strävar till att påverka miljön och annan visuell kultur med hjälp av bilder.
8	Uppmuntra eleven att uttrycka sina åsikter och tillämpa visuella kommunikations- och uttryckssätt för att påverka genom sina bilder	K1, K2, K4, K7	I1, I2, I3		
9	Uppmuntra eleven att uttrycka sina åsikter och tillämpa visuella kommunikations- och uttryckssätt för att påverka genom sina bilder samt att reflektera över sina val	K1, K2, K4, K7	I1, I2, I3		
	Att tolka visuell kultur				
7	Vägleda eleven att använda olika metoder för att tolka bilder	K1, K4, K5	I1, I2	Förmåga att tillämpa olika metoder för att tolka bilder	Eleven kan använda några visuella, verbala och andra metoder för att tolka bilder.
8	Vägleda eleven att använda olika visuella, verbala och andra metoder för att tolka bilder	K1,K4, K5,K6	I1, I2, I3		
9	Vägleda eleven att använda olika visuella, verbala och andra metoder för att tolka bilder, olika bildanalysmodeller	K1,K4, K5,K6	I1, I2, I3		
7	Handleda eleven att granska vilken betydelse konst och annan visuell kultur har för individen, gruppen och samhället	K2, K3, K6, K7	I1, I2, I3	Förmåga att granska betydelsen av visuell kultur	Eleven deltar utgående från sina tolkningar i diskussioner om vad konst och annan visuell kultur betyder.
8	Handleda eleven att granska vilken betydelse konst och annan visuell kultur	K2, K3, K6, K7	I1, I2, I3		

	har för individen, gruppen och samhället ur ett historiskt och kulturellt perspektiv				
9	Handleda eleven att granska vilken betydelse konst och annan visuell kultur har för individen, gruppen och samhället ur ett historiskt och kulturellt perspektiv. Nutidskonsten och morgondagens samhälle	K2, K3, K6, K7	I1, I2, I3		
7	Inspirera eleven att använda sig av olika tiders och kulturers sätt att skapa bilder i sitt bildskapande	K1, K2, K5, K6	I1, I2, I3	Förmåga att tillämpa olika kulturers sätt att uttrycka sig i bild	Eleven kan tillämpa några olika kulturers sätt att uttrycka sig i bild
8	Inspirera eleven att använda sig av olika tiders och kulturers sätt att skapa bilder i sitt bildskapande	K1, K2, K5, K6	I1,I2,I3		
9	Inspirera eleven att använda sig av olika tiders och kulturers sätt att skapa bilder i sitt bildskapande. Nutidskonsten och aktuella fenomen i samhället	K1, K2, K5, K6	I1,I2,I3		
	Att uppfatta estetiska, ekologiska och etiska värden				
7	Handleda eleven att ta ställning till värden som finns i konsten, omgivningen och i annan visuell kultur	K3, K4, K6, K7	I1, I2, I3	Förmåga att uttrycka sin syn på värden	Eleven kan uttrycka sin syn på värden som framkommer i konst, i omgivningen och i annan visuell kultur
8	Handleda eleven att ta ställning till värden som finns i konsten, omgivningen och i annan visuell kultur	K3, K4, K6, K7	I1, I2, I3		
9	Handleda eleven att ta ställning till värden som finns i konsten, omgivningen och i annan visuell kultur	K3, K4, K6, K7	I1, I2, I3		
7	Uppmuntra eleven att beakta kulturell mångfald och hållbar utveckling i sitt	K1, K2, K4, K7	I1, I2, I3	Förmåga att uttrycka sig	Eleven granskar i sina bilder kulturell mångfald

	bildskapande samt att påverka genom bilder			och påverka genom bilder	och hållbar utveckling och blir medveten om möjligheterna att påverka genom bilder
8	Uppmuntra eleven att beakta kulturell mångfald och hållbar utveckling i sitt bildskapande samt att påverka genom bilder	K1, K2, K4,K7	I1, I2, I3		
9	Uppmuntra eleven att beakta kulturell mångfald och hållbar utveckling i sitt bildskapande samt att påverka genom bilder. Trender och aktuella fenomen i samhället	K1, K2, K4,K7	I1, I2, I3		

Centralt innehåll som anknyter till målen för bildkonst i årskurs 7–9

Målen för bildkonst närmas via egna bildkulturer, omgivningens bildkulturer och konstens världar. Kunskapsområdena kompletterar delvis varandra och i undervisningen granskas också deras inbördes förhållande. Utgångspunkterna för valet av innehåll är verk, alster och fenomen inom konst och kultur annan visuell kultur som är relevanta för eleverna. Innehållet ska skapa samband mellan bildkulturer som är både bekanta och nya för eleverna. Eleverna uppmuntras att delta i valet av innehållet i undervisningen, bildverk som ska granskas, arbetsmetoder och redskap. Man bör beakta lokala möjligheter vid valet av innehåll.

I1 Egna bildkulturer: Innehållet utgörs av elevernas egna bilder och bildkulturer som de frivilligt tar del i. Innehållet i undervisningen väljs också från de fenomen som förnyas i deras bildkulturer. Egna bildkulturer används som utgångspunkt i bildskapandet. I undervisningen behandlas betydelsen av de egna bildkurerna i relation till livsmiljön och hur man kan påverka i samhället.

I2 Bildkulturer i omgivningen: Innehållet omfattar olika omgivningar, föremål, mediekulturer och virtuella världar. Innehållet väljs mångsidigt ur byggda och naturliga miljöer och i medier. Innehållet väljs så att det utvecklar elevens medvetenhet om förhållandet mellan den visuella miljön och större mediala frågor. Bildkulturerna i omgivningen används som utgångspunkt i bildskapandet. I undervisningen behandlas olika omgivningars och mediers betydelse sett ur både elevernas egna liv och det globala perspektivet.

I3 Konstens olika världar: Innehållet omfattar bildkonst som skapats under olika tider, i olika miljöer och kulturer. Eleverna fördjupar sig i olika konstuppfattningar och -fenomen genom att studera dem i förhållande till konstnären och betraktaren samt konstinstitutioner och samhället. Konstverk används som utgångspunkt i bildskapandet. I undervisningen behandlas den kulturella mångfaldens betydelse samt att skapa och tolka både ur individens och samhällets synvinkel.

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i bildkonst i årskurs 7–9

Målet är att erbjuda lärmiljöer och arbetssätt som ger eleverna möjlighet att mångsidigt använda material, tekniker och uttryckssätt och tillämpa dem kreativt. Undervisningssituationerna ska präglas av en atmosfär som uppmuntrar eleverna att aktivt experimentera och öva. Genom pedagogiska lösningar stöds multisensoriska upplevelser, långsiktigt arbete samt ett undersökande och målinriktat konstnärligt lärande. Undervisningen ska ta hänsyn till elevernas individuella behov och eleverna ska ges möjlighet att arbeta på ett ändamålsenligt sätt självständigt och i grupp. Målet är att skapa en verksamhetskultur som främjar lärande och socialt samspel både i skolan och i miljöer utanför skolan. I årskurs 7–9 ska eleverna stödjas att arbeta på ett undersökande och fenomenorienterat sätt genom att utnyttja konsttraditioner och metoder inom den samtida konsten. Undervisningen ska ge eleverna möjligheter att mångsidigt använda webb- och mediemiljöer, delta i tvärkonstnärliga projekt och projekt utanför skolan samt ta upp globala frågor.

Eventuella särdrag vad gäller lärmiljöer och arbetssätt:

I innehållet uppmärksammas byggnadskulturen i Neristan och stadens kulturutbud.

Handledning, differentiering och stöd i bildkonst i årskurs 7–9

Handledning, differentiering och stöd ska ordnas med hänsyn till elevernas sociala, psykiska och motoriska förutsättningar och färdigheter. Eleven lär sig både individuellt och tillsammans med andra, vilket stödjer elevens identitetsutveckling, delaktighet och välbefinnande. Elevernas individuella behov av handledning ska beaktas i undervisningen. Undervisningen differentieras vid behov genom till exempel val av uttryckssätt, arbetssätt och lärmiljöer. I undervisningssituationerna ska eleverna få utnyttja sina styrkor samt tillämpa olika arbets- och tillvägagångssätt. Det konstnärliga lärandet ska utvecklas i en trygg atmosfär, där mångfald accepteras och där eleverna uppmuntras att uttrycka sig och får individuell handledning och stöd. Alternativa pedagogiska metoder kan behövas i synnerhet för att utveckla de motoriska färdigheterna och förmågan att uttrycka iakttagelser och känslor visuellt. Handledning, differentiering och stöd kan ordnas till exempel med hjälp av lekar, spel och multisensoriska upplevelser. I årskurs 7–9 är målet att stärka elevens kunskaper i bildkonst med tanke på studier efter den grundläggande utbildningen.

Eventuella särdrag vad gäller handledning, differentiering och stöd:

Elevernas individuella behov ska beaktas i undervisningen. Undervisningen differentieras vid behov.

Bedömning av elevens lärande i bildkonst i årskurs 7–9

Bedömningen av lärandet i bildkonst ska vara uppmuntrande och handledande och beakta elevernas individuella framsteg. Bedömningen ska stödja eleverna att utveckla sin förmåga att skapa och tolka bilder, kunskapen om konst och annan visuell kultur, långsiktiga arbetssätt och färdigheter i självbedömning. Med hjälp av bedömningen handleds eleverna att uttrycka sina tankar och att värdesätta andras synpunkter. Bedömningen av lärandet ska omfatta alla dimensioner av det konstnärliga lärandet som definieras i målen för undervisningen.

Slutbedömningen infaller det läsår då bildkonst upphör att vara ett gemensamt läroämne för alla. Genom slutbedömningen fastställs hur väl eleven har uppnått målen för lärokursen i bildkonst när studierna avslutas. Slutvitsordet bildas genom att elevens kunskapsnivå ställs i relation till de nationella kriterierna för slutbedömningen i bildkonst. I bildkonst utvecklas elevens kunskaper inom alla dimensioner av det konstnärliga lärandet som beskrivs i målen för undervisningen tills studierna avslutas. I slutvitsordet ska alla nationella kriterier för slutbedömningen beaktas, oberoende av för vilken årskurs målet fastställs i den lokala läroplanen. Eleven får vitsordet åtta (8) om hen i genomsnitt visar den kompetens som kriterierna förutsätter. Om vitsordet åtta överskrids inom något kompetensområde, kan detta kompensera en svagare prestation inom något annat delområde.

Eventuella särdrag vad gäller bedömning:

Läroämne: **SLÖJD 7-9** (Karleby: Gemensamt läroämne åk 7, Valfri konst- och färdighetsämne åk 8-9)

Års- kur s	Mål för undervisningen	Kompetens som målet anknyter till	Innehåll som anknyter till målen	Föremål för bedömningen i läroämnet	Kunskapskrav för goda kunskaper/ vitsordet åtta
7	M1 handleda eleven att planera sitt arbete samt att utveckla idéer, undersöka och experimentera på ett företagsamt sätt	K2, K3	<p><i>Eleven planerar sitt arbete, utvecklar sina idéer, undersöker och prövar olika lösningar.</i></p> <p>Eleverna utforskar hur människans sätt att bo, röra sig och klä sig har utvecklats ur samhälleligt, kulturellt och tekniskt perspektiv. Eleverna drar nytta av lokala möjligheter, olika kulturers traditioner och av både nutid och framtid då de planerar, formger och framställer slöjdprodukter. Eleverna prövar olika sätt att bearbeta, kombinera och behandla material samt använder kreativt och modigt olika traditionella och nya material och framställningstekniker. I slöjdundervisningen används och tillämpas inbyggda system, d.v.s. programmering, för planering och framställning av produkter. Eleverna bekantar sig med möjligheter som olika metoder erbjuder i produktplanerings- och framställningsprocessen.</p>	Förmåga att arbeta och producera	Eleven planerar sitt arbete, kan göra val och söka egna lösningar för sitt arbete.
8	M1 handleda eleven att planera sitt arbete samt att utveckla idéer, undersöka och experimentera på ett företagsamt sätt	K2, K3	<p><i>Eleven planerar sitt arbete, utvecklar sina idéer, undersöker och prövar olika lösningar.</i></p>		
9	M1 handleda eleven att planera sitt arbete samt att utveckla idéer,	K2, K3	<p><i>Eleven planerar sitt arbete, utvecklar sina idéer, undersöker och prövar olika lösningar.</i></p>		

	undersöka och experimentera på ett företagsamt sätt				
7	M2 vägleda eleven att ställa upp mål för sitt lärande och arbete och att utgående från målen genomföra en slöjdprocess i sin helhet samt utvärdera sitt lärande	K1	<p><i>Eleven sätter upp nya mål för sitt arbete. Eleven förverkligar och utvärderar hela slöjdprocessen utgående från de nya målen.</i></p> <p>Eleverna gör uppgifter där de ska planera olika slags produkter kreativt och uppfinningsrikt genom att använda slöjdrelaterade begrepp, tecken och symboler. Eleverna genomför planerna med betoning på att stärka sin uttrycksförmåga. Eleverna utvärderar både sitt eget och sina klasskamraters arbete under slöjdprocessen.</p>	Förmåga att genomföra en slöjdprocess i sin helhet	Eleven ställer upp mål för sitt arbete, arbetar processinriktat och utvärderar realistiskt sitt lärande under slöjdprocessen.
8	M2 vägleda eleven att ställa upp mål för sitt lärande och arbete och att utgående från målen genomföra en slöjdprocess i sin helhet samt utvärdera sitt lärande	K1	<p><i>Eleven sätter upp nya mål för sitt arbete. Eleven förverkligar och utvärderar hela slöjdprocessen utgående från de nya målen.</i></p>		
9	M2 vägleda eleven att ställa upp mål för sitt lärande och arbete och att utgående från målen genomföra en slöjdprocess i sin helhet samt utvärdera sitt lärande	K1	<p><i>Eleven sätter upp nya mål för sitt arbete. Eleven förverkligar och utvärderar hela slöjdprocessen utgående från de nya målen.</i></p>		
7	M3 handleda eleven att undersöka och mångsidigt använda olika redskap, material och ändamålsenliga metoder samt att utveckla innovationer	K4,K6	<p><i>Eleven fördjupar sina färdigheter genom att bekanta sig med olika material, arbetsredskap och arbetssätt samt använder dem.</i></p>	Förmåga att framställa och använda tekniker och bearbetningsmetoder	Eleven kan välja ändamålsenliga material, tekniker och bearbetningsmetoder samt använda dem för att framställa

			<p>Eleverna prövar olika sätt att bearbeta, kombinera och behandla material samt använder kreativt och modigt olika traditionella och nya material och framställningstekniker.</p> <p>Eleven tillverkar olika ekologiskt och etiskt hållbara samt fungerande och välgjorda produkter eller alster.</p> <p>Eleverna använder arbetsredskap, maskiner och anordningar som behövs i slöjdarbetet på ett mångsidigt och ändamålsenligt sätt.</p>		produkter/alster enligt sina planer.
8	M3 handleda eleven att undersöka och mångsidigt använda olika redskap, material och ändamålsenliga metoder samt att utveckla innovationer	K4, K6	<i>Eleven fördjupar sina färdigheter genom att bekanta sig med olika material, arbetsredskap och arbetssätt samt använder dem.</i>		
9	M3 handleda eleven att undersöka och mångsidigt använda olika redskap, material och ändamålsenliga metoder samt att utveckla innovationer	K4, K6	<i>Eleven fördjupar sina färdigheter genom att bekanta sig med olika material, arbetsredskap och arbetssätt samt använder dem.</i>		
7	M4 handleda eleven att lära sig använda slöjdrelaterade begrepp, tecken och symboler och att stärka elevens visuella, materiella och tekniska uttrycksförmåga	K2, K4	<p><i>Eleven använder smidigt olika slöjdbegrepp, tecken och symboler. Eleven förstärker sin visuella, materiella och tekniska uttrycksförmåga vid tillverkande av produkten.</i></p> <p>Eleverna gör uppgifter där de ska planera olika slags produkter kreativt och uppfinningsrikt genom att använda slöjdrelaterade begrepp, tecken och symboler. Eleverna genomför planerna</p>	Visuellt, materiellt och tekniskt uttryck	Eleven kan använda centrala slöjdbegrepp, kan uttrycka sina idéer klart och genomföra sina idéer planenligt och med hänsyn till estetik och funktionalitet.

			<p>med betoning på att stärka sin uttrycksförmåga. Eleverna prövar olika sätt att bearbeta, kombinera och behandla material samt använder kreativt och modigt olika traditionella och nya material och framställningstekniker.</p>		
8	M4 handleda eleven att lära sig använda slöjdrelaterade begrepp, tecken och symboler och att stärka elevens visuella, materiella och tekniska uttrycksförmåga	K2, K4	<p><i>Eleven använder smidigt olika slöjdbegrepp, tecken och symboler. Eleven förstärker sin visuella, materiella och tekniska uttrycksförmåga vid tillverkande av produkten.</i></p>		
9	M4 handleda eleven att lära sig använda slöjdrelaterade begrepp, tecken och symboler och att stärka elevens visuella, materiella och tekniska uttrycksförmåga	K2, K4	<p><i>Eleven använder smidigt olika slöjdbegrepp, tecken och symboler. Eleven förstärker sin visuella, materiella och tekniska uttrycksförmåga vid tillverkande av produkten.</i></p>		
7	M5 handleda eleven att uppfatta, förutse och reagera på riskfaktorer i arbetet och att arbeta på ett tryggt och säkert sätt under slöjdprocessen	K3, K6	<p><i>Eleven använder arbetsredskapen och skyddsutrustningen på ett ändamålsenligt och säkert sätt. Eleven beaktar riskfaktorer i sin planering. Eleven lär sig att arbeta på ett tryggt, ergonomiskt och ansvarsfullt sätt.</i></p> <p>Eleverna får kunskap om arbets säkerhet samt lär sig att kartlägga och bedöma risker under slöjdprocessens gång. Eleverna arbetar på ett tryggt och säkert sätt.</p>	Förmåga att arbeta på ett tryggt och säkert sätt	Eleven kan bedöma farorna och riskerna i arbetet samt arbeta på ett tryggt och säkert sätt under slöjdprocessen.
8	M5 handleda eleven att uppfatta, förutse och reagera på riskfaktorer i arbetet och att arbeta på ett tryggt och säkert sätt under slöjdprocessen	K3, K6	<p><i>Eleven använder arbetsredskapen och skyddsutrustningen på ett ändamålsenligt och säkert sätt. Eleven beaktar riskfaktorer i sin planering. Eleven lär sig att arbeta på ett tryggt, ergonomiskt och ansvarsfullt sätt.</i></p>		

9	M5 handleda eleven att uppfatta, förutse och reagera på riskfaktorer i arbetet och att arbeta på ett tryggt och säkert sätt under slöjdprocessen	K3, K6	<i>Eleven använder arbetsredskapen och skyddsutrustningen på ett ändamålsenligt och säkert sätt. Eleven beaktar riskfaktorer i sin planering. Eleven lär sig att arbeta på ett tryggt, ergonomiskt och ansvarsfullt sätt.</i>		
7	M6 handleda eleven att utnyttja informations- och kommunikationsteknikens möjligheter för planering, framställning och dokumentation samt för att producera och distribuera gemensam information	K5	<i>Eleven använder IT i planering, tillverkning, dokumentering och distribuering (t.ex. slöjdbloggar, portfolio, bild- och videodelning) i slöjdprocessen</i> Eleverna bekantar sig med möjligheter som olika metoder erbjuder i produktplanerings- och framställningsprocessen. Eleverna analyserar produkters design och användbarhet. Eleverna dokumenterar en slöjdprocess i sin helhet med hjälp av informations- och kommunikationsteknik.	Färdigheter i informations- och kommunikationsteknik Förmåga att arbeta tillsammans med andra	Eleven kan använda informations- och kommunikationsteknik både på egen hand och tillsammans med andra för planering, framställning och dokumentation av slöjdprocessen.
8	M6 handleda eleven att utnyttja informations- och kommunikationsteknikens möjligheter för planering, framställning och dokumentation samt för att producera och distribuera gemensam information	K5	<i>Eleven använder IT i planering, tillverkning, dokumentering och distribuering (t.ex. slöjdbloggar, portfolio, bild- och videodelning) i slöjdprocessen</i>		
9	M6 handleda eleven att utnyttja informations- och kommunikationsteknikens möjligheter för planering, framställning och dokumentation	K5	<i>Eleven använder IT i planering, tillverkning, dokumentering och distribuering (t.ex. slöjdbloggar, portfolio, bild- och videodelning) i slöjdprocessen</i>		

	samt för att producera och distribuera gemensam information				
7	M7 vägleda eleven att förstå betydelsen av praktiska färdigheter, slöjd och teknik i det egna livet, samhället, i företagsverksamhet och i det övriga arbetslivet	K6	<p><i>Eleven bekantar sig med den teknologiska utvecklingens betydelse för praktiska färdigheter och slöjd. (T.ex. företagsbesök, välgörenhetskampanjer och hobbyverksamhet.)</i></p> <p>Eleverna bekantar sig med företagsamt lärande, företagsamhet och föreningssamarbete genom presentationer, virtuellt och genom studie- eller företagsbesök. Undervisningen tar fasta på de praktiska färdigheternas betydelse i arbetslivet. Kulturinstitutionernas utbud utnyttjas som en idékälla.</p>	Förmåga att uppfatta betydelsen av praktiska färdigheter och slöjd i samhället	Eleven kan med hjälp av exempel beskriva slöjdfärdigheternas betydelse i vardagen, samhället och arbetslivet.
8	M7 vägleda eleven att förstå betydelsen av praktiska färdigheter, slöjd och teknik i det egna livet, samhället, i företagsverksamhet och i det övriga arbetslivet	K6	<p><i>Eleven bekantar sig med den teknologiska utvecklingens betydelse för praktiska färdigheter och slöjd. (T.ex. företagsbesök, välgörenhetskampanjer och hobbyverksamhet.)</i></p>		
9	M7 vägleda eleven att förstå betydelsen av praktiska färdigheter, slöjd och teknik i det egna livet, samhället, i företagsverksamhet och i det övriga arbetslivet	K6	<p><i>Eleven bekantar sig med den teknologiska utvecklingens betydelse för praktiska färdigheter och slöjd. (T.ex. företagsbesök, välgörenhetskampanjer och hobbyverksamhet.)</i></p>		
7	M8 vägleda eleven att tänka ekonomiskt och att i anslutning till slöjdprocessen göra val som främjar en hållbar livsstil	K1, K4, K7	<p><i>Eleven lär sig att göra val som främjar hållbar utveckling samt beaktar dessa i sitt eget arbete. Eleven lär sig att tänka ekonomiskt ur konsumentens synvinkel.</i></p>	Förmåga att göra val och motivera sina val	Eleven kan redogöra för hur slöjd stödjer en hållbar livsstil och kan göra hållbara val i sitt arbete.

			Eleverna undersöker olika betydelser som slöjd och olika slöjdprodukter kan ha ur individ-, samhälls- och miljöperspektiv. Eleverna reflekterar över hur slöjd främjar hållbar utveckling och välbefinnandet i vardagen. Eleverna lär sig delta, påverka och kommunicera genom slöjd.		
8	M8 vägleda eleven att tänka ekonomiskt och att i anslutning till slöjdprocessen göra val som främjar en hållbar livsstil	K1, K4, K7	<i>Eleven lär sig att göra val som främjar hållbar utveckling samt beaktar dessa i sitt eget arbete. Eleven lär sig att tänka ekonomiskt ur konsumentens synvinkel.</i>		
9	M8 vägleda eleven att tänka ekonomiskt och att i anslutning till slöjdprocessen göra val som främjar en hållbar livsstil	K1, K4, K7	<i>Eleven lär sig att göra val som främjar hållbar utveckling samt beaktar dessa i sitt eget arbete. Eleven lär sig att tänka ekonomiskt ur konsumentens synvinkel.</i>		

Centralt innehåll som anknyter till målen för slöjd i årskurs 7–9

Innehållet i undervisningen ska ge eleven mångsidig erfarenhet av olika områden av slöjd och möjlighet att tillägna sig olika slöjdfärdigheter. Innehållet i undervisningen väljs så att eleverna erbjuds uppgifter och uppdrag där olika innehållsområden samspelar och bildar enhetliga helheter.

I1 Innovation: Eleverna gör uppgifter där de ska planera olika slags produkter kreativt och uppfinningsrikt genom att använda slöjdrelaterade begrepp, tecken och symboler. Eleverna genomför planerna med betoning på att stärka sin uttrycksförmåga. Eleverna utvärderar både sitt eget och sina klasskamraters arbete under slöjdprocessen.

I2 Formgivning: Eleverna utforskar hur människans sätt att bo, röra sig och klä sig har utvecklats ur samhälleligt, kulturellt och tekniskt perspektiv. Eleverna drar nytta av lokala möjligheter, olika kulturers traditioner och av både nutid och framtid då de planerar, formger och framställer slöjdprodukter.

I3 Prövning: Eleverna prövar olika sätt att bearbeta, kombinera och behandla material samt använder kreativt och modigt olika traditionella och nya material och framställningstekniker. I slöjdundervisningen används och tillämpas inbyggda system, d.v.s. programmering, för planering och framställning av produkter.

14 Dokumentation och värdering: Eleverna bekantar sig med möjligheter som olika metoder erbjuder i produktplanerings- och framställningsprocessen. Eleverna analyserar produkters design och användbarhet. Eleverna dokumenterar en slöjdprocess i sin helhet med hjälp av informations- och kommunikationsteknik.

15 Tillverkning: Eleven tillverkar olika ekologiskt och etiskt hållbara samt fungerande och välgjorda produkter eller alster. Eleverna använder arbetsredskap, maskiner och anordningar som behövs i slöjdarbetet på ett mångsidigt och ändamålsenligt sätt.

16 Arbets säkerhet: Eleverna får kunskap om arbets säkerhet samt lär sig att kartlägga och bedöma risker under slöjdprocessens gång. Eleverna arbetar på ett tryggt och säkert sätt.

17 Företagsamt lärande: Eleverna bekantar sig med företagsamt lärande, företagsamhet och förenings samarbete genom presentationer, virtuellt och genom studie- eller företagsbesök. Undervisningen tar fasta på de praktiska färdigheternas betydelse i arbetslivet. Kulturinstitutionernas utbud utnyttjas som en idékälla.

18 Medvetenhet och delaktighet: Eleverna undersöker olika betydelser som slöjd och olika slöjdprodukter kan ha ur individ-, samhälls- och miljöperspektiv. Eleverna reflekterar över hur slöjd främjar hållbar utveckling och välbefinnandet i vardagen. Eleverna lär sig delta, påverka och kommunicera genom slöjd.

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i slöjd i årskurs 7–9

Mångsidiga apparater, maskiner, arbetsredskap och lärmiljöer ger eleverna möjlighet att lära sig slöjda med olika material och att tillägna sig en ansvarsfull arbetsattityd. Vardagslivet, naturen, den byggda miljön och olika föremål observeras och utnyttjas för att planera och framställa slöjdprodukter. Eleverna utnyttjar mobila apparater i slöjden och övar sig att skapa tredimensionella ritningar och modeller. I undervisningen används arbetssätt som är typiska för tekniskt arbete och textilarbete. Det praktiska lärandet stöds med hjälp av undersökande projekt i samarbete med utomstående sakkunniga, olika instanser och över läroämnegränserna. Eleverna får kunskap om slöjd genom att besöka museer, utställningar och företag.

Eventuella särdrag vad gäller lärmiljöer och arbetssätt:

Handledning, differentiering och stöd i slöjd i årskurs 7–9

Med tanke på målen för läroämnet är det viktigt att handledning/stöd ordnas med hänsyn till olika pedagogiska arbets- och förhållningssätt som stödjer eleverna att tillägna sig slöjdfärdigheter och främjar deras förmåga att planera och samarbeta. Genom individuellt arbete, grupparbete och kollaborativa arbetssätt uppmuntras

eleverna att delta, vara aktiva och att självständigt ta ansvar. I undervisningen ska elevernas olika förutsättningar och behov beaktas och slöjdundervisningen differentieras utgående från dem, till exempel genom valet av lärmiljöer, arbetsredskap, arbetssätt och arbetsuppgifter.

Eventuella särdrag vad gäller handledning, differentiering och stöd:

Bedömning av elevens lärande i slöjd i årskurs 7–9

Bedömningen av lärandet ska vägleda och sporra eleverna. Bedömningen ska grunda sig på slöjdprocessen i sin helhet, på målen och kriterierna för den samt på kontinuerlig bedömning och dokumentation under arbetets gång. Det är viktigt att eleverna känner till grunderna för bedömningen. Dokumentationen av de olika skedena av arbetsprocessen fungerar som ett redskap vid bedömningen. Eleverna ska ges mångsidig respons på sina framsteg och sitt lärande. Bedömningen ska stödja utvecklingen av mångsidiga slöjdfärdigheter. Eleverna ska erbjudas olika möjligheter att visa sina framsteg och uppmuntras att utnyttja sina styrkor och inhämta de färdigheter som behöver utvecklas. Eleverna ska vägledas att utvärdera sitt lärande och erbjudas olika sätt att utvärdera både sitt eget och sina klasskamraters arbete. Responsen ska vara ömsesidig, så att även läraren får respons på sina metoder eller arbetssätt.

Slutbedömningen infaller det läsår då läroämnet upphör att vara ett gemensamt läroämne för alla. Genom slutbedömningen fastställs hur väl eleverna har uppnått målen för lärokursen i slöjd när studierna avslutas. Slutvitsordet bildas genom att elevens kunskapsnivå ställs i relation till de nationella kriterierna för slutbedömningen i slöjd. Kunskaperna i läroämnet utvecklas kontinuerligt under studiernas gång. I slutvitsordet ska alla nationella kriterier för slutbedömningen beaktas, oberoende av för vilken årskurs målet i fråga fastställs i den lokala läroplanen. Eleverna får vitsordet åtta (8) om de i genomsnitt visar den kompetens som kriterierna förutsätter. Om vitsordet åtta överskrids inom något mål, kan detta kompensera en svagare prestation inom något annat mål. Siffervitsordet bestäms gemensamt av de lärare som undervisat eleverna i slöjd.

Eventuella särdrag vad gäller bedömning:

Läroämne: **HUSLIG EKONOMI 7-9** (Karleby: Gemensamt läroämne åk 7, Valfri konst- och färdighetsämne åk 8-9)

Årskurs	Mål för undervisningen	Kompetens som målet anknyter till	Innehåll som anknyter till målen	Föremål för bedömningen i läroämnet	Kunskapskrav för goda kunskaper/ vitsordet åtta
	Praktiskt arbete				
7	M1 handleda eleven att planera, organisera och utvärdera arbete och aktivitet	K3	I1, I2, I3	Förmåga att sätta upp mål och att genomföra arbetet samt lärstrategier	Eleven sätter upp mål för sin verksamhet och arbetar för att uppnå dem. Eleven kan utvärdera sitt eget lärande och sätt att arbeta i förhållande till målen. Eleven kan bilda sig en uppfattning om sina egna kunskaper utgående från självbedömning, lärarens respons samt kamratrespons.
8	M1 handleda eleven att planera, organisera och utvärdera arbete och aktivitet				
9	M1 handleda eleven att planera, organisera och utvärdera arbete och aktivitet				
7	M2 handleda eleven att träna praktiska färdigheter som behövs i hushållet samt uppmuntra eleven att vara kreativ och att lägga märke till estetik	K2, K3	I1, I2	Praktiska färdigheter och estetik	Eleven kan använda de vanligaste arbetsmetoderna för att laga mat, baka och för att utföra grundläggande uppgifter i hemmet. Eleven tar också hänsyn till estetiska aspekter.
8	M2 handleda eleven att träna praktiska färdigheter som behövs i hushållet samt uppmuntra eleven att vara kreativ och att lägga märke till estetik				
9	M2 handleda eleven att träna praktiska färdigheter som behövs i hushållet samt uppmuntra eleven att vara kreativ och att lägga märke till estetik				
7	M3 handleda och uppmuntra eleven att välja och använda material, redskap, apparater och digitala verktyg med tanke på välbefinnande och hållbar konsumtion	K3, K4, K5, K7	I1, I2, I3	Konsumtionsfärdigheter, förmåga att stärka välbefinnandet samt användning	Eleven väljer och använder material och digitala verktyg ekonomiskt i sin verksamhet och reflekterar över sina val utgående från välbefinnande

8	M3 handleda och uppmuntra eleven att välja och använda material, redskap, apparater och digitala verktyg med tanke på välbefinnande och hållbar konsumtion			av digitala verktyg	och hållbarhet.
9	M3 handleda och uppmuntra eleven att välja och använda material, redskap, apparater och digitala verktyg med tanke på välbefinnande och hållbar konsumtion				
7	M4 handleda eleven att planera sin tidsanvändning och arbetets gång samt att hålla ordning i samband med uppgifter	K1, K3, K6	I1, I2	Förmåga att hantera tid och hålla ordning	Eleven kan arbeta utgående från instruktioner och kan hålla ordning och planera sin tidsanvändning utgående från anvisningarna.
8	M4 handleda eleven att planera sin tidsanvändning och arbetets gång samt att hålla ordning i samband med uppgifter				
9	M4 handleda eleven att planera sin tidsanvändning och arbetets gång samt att hålla ordning i samband med uppgifter				
7	M5 vägleda och motivera eleven att arbeta hygieniskt, säkert och ergonomiskt och att fästa uppmärksamhet vid de resurser som finns	K3, K5, K7	I1, I2, I3	Förmåga att arbeta säkert och hållbart utgående från resurserna	Eleven arbetar enligt instruktioner och enligt principerna för säkerhet och hygien. Eleven arbetar ändamålsenligt i förhållande till tid, kostnader och energiförbrukning. Eleven eftersträvar att ta hänsyn till ergonomi.
8	M5 vägleda och motivera eleven att arbeta hygieniskt, säkert och ergonomiskt och att fästa uppmärksamhet vid de resurser som finns				

9	M5 vägleda och motivera eleven att arbeta hygieniskt, säkert och ergonomiskt och att fästa uppmärksamhet vid de resurser som finns				
	Samarbete och kommunikation				
7	M6 handleda eleven att träna att lyssna samt diskutera och argumentera på ett konstruktivt sätt när hen planerar och genomför uppgifter	K1, K2, K6, K7	I1, I2, I3	Förmåga att lyssna, diskutera och argumentera	Eleven försöker lyssna på olika synpunkter och uttrycka sina åsikter konstruktivt i gemensamma planerings- och arbetssituationer.
8	M6 handleda eleven att träna att lyssna samt diskutera och argumentera på ett konstruktivt sätt när hen planerar och genomför uppgifter				
9	M6 handleda eleven att träna att lyssna samt diskutera och argumentera på ett konstruktivt sätt när hen planerar och genomför uppgifter				
7	M7 göra eleven uppmärksam på hur vardagen är uppbyggd samt på kulturellt mångskiftande verksamhetsmiljöer och husliga traditioner	K2, K3	I1, I2, I3	Förmåga att uppfatta hur vardagen är uppbyggd samt skillnader mellan olika hushåll	Eleven kan beskriva vardagsrutinerna i ett hem. Eleven kan ge exempel på olika familjetyper och husliga traditioner samt reflektera över hur de påverkar vardagen.
8	M7 göra eleven uppmärksam på hur vardagen är uppbyggd samt på kulturellt mångskiftande verksamhetsmiljöer och husliga traditioner				
9	M7 göra eleven uppmärksam på hur vardagen är uppbyggd samt på kulturellt mångskiftande verksamhetsmiljöer och husliga traditioner				
7	M8 handleda eleven att arbeta självständigt och i grupp och att komma	K3, K6, K7	I1, I2	Förmåga att använda resurser	Eleven kan arbeta självständigt och försöker

	överens om fördelningen av arbetsuppgifter och tidsanvändningen			och komma fram till överenskommelser	tillsammans med andra arbeta konstruktivt och genom att förhandla om olika arbetsuppgifter. Eleven kan beskriva vad en rättvis arbetsfördelning innebär och kan komma fram till överenskommelser om tidsanvändning och arbetsfördelning genom att delta i beslutsfattandet.
8	M8 handleda eleven att arbeta självständigt och i grupp och att komma överens om fördelningen av arbetsuppgifter och tidsanvändningen				
9	M8 handleda eleven att arbeta självständigt och i grupp och att komma överens om fördelningen av arbetsuppgifter och tidsanvändningen				
7	M9 uppmuntra eleven att handla enligt goda seder i samspel med andra och att fundera över hur det egna uppförandet påverkar arbetet i gruppen och gemenskapen	K2, K6, K7	I1, I2, I3		Påverkar inte vitsordet. Eleven handleds att reflektera över sina erfarenheter som en del av självbedömningen.
8	M9 uppmuntra eleven att handla enligt goda seder i samspel med andra och att fundera över hur det egna uppförandet påverkar arbetet i gruppen och gemenskapen				
9	M9 uppmuntra eleven att handla enligt goda seder i samspel med andra och att fundera över hur det egna uppförandet påverkar arbetet i gruppen och gemenskapen				
	Informationshantering				
7	M10 uppmuntra eleven att söka och bedöma hushållsrelaterad information samt handleda eleven att använda tillförlitlig information som grund för sina val	K1, K4	I1, I2, I3	Förmåga att söka och använda information	Eleven kan söka information som anknyter till innehållet i huslig ekonomi i olika källor och kan reflektera över informationens tillförlitlighet samt tolka förpackningars innehållsdeklaration. Eleven känner till grupperna av
8	M10 uppmuntra eleven att söka och bedöma hushållsrelaterad information samt handleda eleven att använda				

	tillförlitlig information som grund för sina val				näringsämnen och deras egenskaper.
9	M10 uppmuntra eleven att söka och bedöma hushållsrelaterad information samt handleda eleven att använda tillförlitlig information som grund för sina val				
7	M11 lära eleven att läsa, tolka och bedöma anvisningar, tecken och symboler som anknyter till hushåll och närmiljö	K4	I1, I2, I3	Förmåga att använda och strukturera anvisningar, tecken och symboler	Eleven kan tolka och använda hushållsrelaterade anvisningar och kan namnge typiska hushållsrelaterade tecken och symboler samt förstå dem i samband med olika vardagliga företeelser.
8	M11 lära eleven att läsa, tolka och bedöma anvisningar, tecken och symboler som anknyter till hushåll och närmiljö				
9	M11 lära eleven att läsa, tolka och bedöma anvisningar, tecken och symboler som anknyter till hushåll och närmiljö				
7	M12 handleda eleven att lära sig lösa problem och vara kreativ i olika situationer och miljöer	K1	I1, I2, I3	Förmåga att tillägna sig begrepp, tillämpa kunskaper och färdigheter, uttrycka sig kreativt och identifiera tjänster	Eleven kan använda hushållsrelaterade begrepp och sina kunskaper och färdigheter i huslig ekonomi i ett mångvetenskapligt lärområde eller i en situation där kunskaperna i huslig ekonomi tillämpas i olika miljöer. Eleven kan beskriva olika tjänster som stödjer vardagen i hemmet och reflektera över tjänsternas betydelse och möjligheter i vardagslivet.
8	M12 handleda eleven att lära sig lösa problem och vara kreativ i olika situationer och miljöer				
9	M12 handleda eleven att lära sig lösa problem och vara kreativ i olika situationer och miljöer				

7	M13 vägleda eleven till en hållbar livsstil genom att fästa elevens uppmärksamhet vid miljö- och kostnadsmedvetenhet i vardagen	K1, K7	I1, I2, I3	Förmåga att tillämpa mätning, räkning och återvinning i sitt arbete och för att fatta beslut	Eleven kan sköta den grundläggande sorteringen av hushållsavfall samt kan beskriva sambandet mellan att mäta och räkna och en miljövänlig vardag och kostnads- och miljömedvetna val.
8	M13 vägleda eleven till en hållbar livsstil genom att fästa elevens uppmärksamhet vid miljö- och kostnadsmedvetenhet i vardagen				
9	M13 vägleda eleven till en hållbar livsstil genom att fästa elevens uppmärksamhet vid miljö- och kostnadsmedvetenhet i vardagen				

Centralt innehåll som anknyter till målen för huslig ekonomi i årskurs 7–9

Innehållet ska väljas så att eleverna utvecklar en mångsidig hushållskompetens och ett mångsidigt hushållstänkande samt tillägnar sig principerna för hållbar utveckling. Aktuella ämnen med lokal, regional och global anknytning ska utnyttjas och tillämpas vid planeringen av uppgifter. Uppgifterna ska anknyta till målen i huslig ekonomi och variera beroende på eleverna, de lokala förhållandena och skolans prioriteringar.

I1 Matkunskap och matkultur: Innehållet i undervisningen väljs så att det stödjer utvecklingen av matlagnings- och bakningsfärdigheter. Genom att eleverna planerar och tillreder måltider samt prövar olika måltidssituationer ska de lära sig att reflektera över val och vanor när det gäller mat och ätande utgående från tillförlitlig information om näringsrekommendationer, matsäkerhet, matkedjan, livsmedelskännedom samt ekonomi och etik. Innehållet ska omfatta matkultur och seder som en del av identiteten och hemmets festligheter.

I2 Att bo och leva tillsammans: Innehållet väljs så att det stödjer utvecklingen av färdigheter som behövs i ett hushåll samt miljö- och kostnadsmedvetenhet. Undervisning i renhållning, textil- och materialvård med lämpliga rengöringsmedel, apparater, redskap och arbetsätt utvecklar färdigheter som behövs i vardagen. Med hjälp av innehållet i undervisningen bekantar sig eleverna med goda seder, jämlik användning av resurser samt att ta ansvar i familjen. Innehållet ger eleverna en grund för att kunna utvärdera boende- och hushållsrelaterade tjänster.

I3 Konsument- och hushållskunskap i hemmet: Innehållet väljs så att det eleverna handleds att uträtta ärenden och får kunskap om sina konsumentrelaterade rättigheter och skyldigheter beträffande olika val och avtal. Innehållet ska ge eleverna en grund för att kunna använda medier och teknik som redskap i vardagen och uppmuntra eleverna att reflektera över kamratgruppens och mediernas inverkan på de egna konsumtionsvalen. Undervisningen tränar elevernas förmåga att fatta ansvarsfulla beslut, att söka aktuell information samt stödjer förmågan att identifiera situationer och lösa problem som gäller hushållens ekonomi.

Mål för lärmiljöer och arbetsätt i huslig ekonomi i årskurs 7–9

Med tanke på målen i läroämnet är det viktigt att välja lärmiljöer som möjliggör interaktion i arbetet, att man tillsammans kan skapa och dela kunskap, att man kan använda undersökande och tillämpande arbetsätt samt utvärdera arbetet. Att värdesätta och slutföra arbete, kunna arbeta långsiktigt i en respektfull och lugn atmosfär samt ha möjlighet att lära sig av misslyckanden skapar trygghet i undervisningen. I undervisningen utnyttjas klassgemenskapen, skolans lokaler, skolmiljön samt digitala miljöer och samarbetsnätverk. Skoluppgifterna ska stärka elevernas syn på hur vardagen är uppbyggd och hur olika den kan se ut och ge eleverna träning i att tillämpa sina kunskaper i sin egen familj. Det är viktigt att arbetsätt och metoder väljs så att kunskaper och färdigheter sammanflätas och tillämpas i praktiken.

Eventuella särdrag vad gäller lärmiljöer och arbetsätt:

Handledning, differentiering och stöd i huslig ekonomi i årskurs 7–9

Med tanke på målen i huslig ekonomi är det viktigt att ordna handledning, differentiering och stöd på ett sådant sätt att det gradvis stärker elevernas motivation och förmåga att själva stödja och styra sin egen aktivitet. Det är också viktigt att eleverna lär sig arbeta interaktivt, långsiktigt och utgående från kunskap. Undervisningen planeras så att både undervisningssituationen och kunskapsmiljön har en tydlig struktur och lämplig svårighetsgrad. Utgångspunkten för differentiering är undervisningssituationer som anknyter till vardagen och flexibla undervisningsarrangemang i enlighet med elevens kunskapsnivå.

Genom att sammankoppla undervisningssituationer och vardagliga fenomen stärks elevens praktiska färdigheter. Övningar i sociala situationer stärker förmågan att samarbeta och kommunicera. Enkla och tydliga bilder och instruktioner utvecklar förmågan att hantera information. För att kunna växla mellan olika uppgifter under en lektion behövs handledning i tidshantering och strukturering av uppgiften. Läroämnet huslig ekonomi ger eleverna möjlighet att tillämpa sådant de övat och lärt sig i skolan i sin egen vardag.

Handledningen ska stödja elevernas intresse för att fördjupa och bredda sina kunskaper i huslig ekonomi och ge eleverna beredskap för utbildning efter den grundläggande utbildningen och vidare till yrken som förutsätter kunskaper inom huslig ekonomi.

Eventuella särdrag vad gäller handledning, differentiering och stöd:

Bedömning av elevens lärande i huslig ekonomi i årskurs 7–9

Bedömningen av lärandet i huslig ekonomi ska vara mångsidig, handledande och sporrande. Eleverna ska få respons på sina färdigheter att hantera olika situationer och utföra uppgifter i huslig ekonomi. Elevernas tänkande stöds genom att de handleds att reflektera över sitt sätt att uppfatta och behandla sin egen omgivning. Bedömningen tar också hänsyn till hur eleverna förstår begrepp och tillägnat sig innehåll som anknyter till huslig ekonomi. Eleverna och vårdnadshavarna ska informeras om målen, bedömningsgrunderna och kriterierna för slutbedömningen. Eleverna ska kontinuerligt få information om hur lärandet framskrider och förhåller sig till målen i undervisningen.

Slutbedömningen infaller det läsår då huslig ekonomi upphör att vara ett gemensamt läroämne för alla. Genom slutbedömningen fastställs hur väl eleverna har uppnått målen för lärokursen i huslig ekonomi när studierna avslutas. Slutvitsordet bildas genom att elevernas kunskapsnivå ställs i relation till de nationella kriterierna för slutbedömningen i huslig ekonomi. Kunskaperna i huslig ekonomi utvecklas och stärks gradvis under hela den gemensamma undervisningen i huslig ekonomi. I slutvitsordet ska alla de nationella kriterierna för slutbedömningen beaktas, oberoende av för vilken årskurs målet i fråga har fastställts i den lokala läroplanen. Eleven får vitsordet åtta (8) om hen i genomsnitt visar den kompetens som kriterierna förutsätter. Om vitsordet åtta överskrids inom något kompetensområde, kan detta kompensera en svagare prestation inom något annat delområde.

Eventuella särdrag vad gäller bedömning:

Läroämne: **MUSIK -Fördjupade studier**

Års-kurs	Mål för undervisningen	Kompetens som målet anknyter till	Innehåll som anknyter till målen	Föremål för bedömningen i läroämnet	Kunskapskrav för goda kunskaper/ vitsordet åtta
	Musikaliska kunskaper och färdigheter, kreativt skapande				
7				Förmåga att använda sin röst och sjunga i en musikgrupp	Eleven använder sin röst för att uttrycka sig musikaliskt och deltar i allsång samt kan bidra till den musikaliska helheten.
8	M2 hjälpa eleven att upprätthålla förmågan att använda sin röst och sjunga och att vidareutveckla den i en musicerande grupp	K2	I1-I3 Eleven uppmuntras till att upprätthålla förmågan att använda sin röst och utveckla förmågan att musicera i grupp.		
9	M2 hjälpa eleven att upprätthålla förmågan att använda sin röst och sjunga och att vidareutveckla den i en musicerande grupp	K2	I1-I3 Eleven uppmuntras till att upprätthålla förmågan att använda sin röst och utveckla förmågan att musicera i grupp.		
7				Förmåga att spela i en musikgrupp	Eleven spelar genom att använda kroppen, rytm-, melodi- och ackordinstrument och deltar ganska ledigt i gemensamt musicerande.
8	M3 uppmuntra eleven att vidareutveckla sina färdigheter att spela och musicera i grupp genom att använda kroppen, rytm-, melodi- och ackordinstrument	K2	I1- I4 Elevens förmåga till sammusicering stärks.		
9	M3 uppmuntra eleven att vidareutveckla sina färdigheter att spela och musicera i grupp genom att använda kroppen, rytm-, melodi- och ackordinstrument	K2	I1- I4 Elevens förmåga till sammusicering stärks.		
7				Förmåga att skapa musik kreativt	Eleven kan använda musikaliska eller andra ljustämning för att utveckla och tillämpa nya musikaliska idéer självständigt eller i grupp.
8	M6 uppmuntra eleven att bygga upp ett kreativt förhållande till musik och handleda eleven att improvisera, arrangera och komponera samt arbeta tvärkonstnärligt	K1, K2	I1- I3		

9	M6 uppmuntra eleven att bygga upp ett kreativt förhållande till musik och handleda eleven att improvisera, arrangera och komponera samt arbeta tvärkonstnärligt	K1, K2	I1-I3		
7				Förmåga att använda musikteknologi	Eleven kan använda de möjligheter musikteknologin erbjuder för att uttrycka musik självständigt eller i grupp.
8	M7 handleda eleven att spela in musik och att använda musikteknologi på ett kreativt sätt både för att skapa musik och som en del av ämnesövergripande helheter	K1, K2, K5	I1- I		
9	M7 handleda eleven att spela in musik och att använda musikteknologi på ett kreativt sätt både för att skapa musik och som en del av ämnesövergripande helheter	K1, K2, K5	I1-I3		
	Förmåga att lära sig musik				
				Förmåga att lära sig	Eleven ställer under handledning upp ett eget mål för musicerande, rörelse till musik eller komposition och annat kreativt skapande samt bedömer sina framsteg i förhållande till målet.
8	M12 handleda eleven att utveckla sina musikaliska färdigheter genom övning, att ställa upp mål för sitt musikaliska lärande och att bedöma sina framsteg i förhållande till målen	K1	I1- I4		
9	M12 handleda eleven att utveckla sina musikaliska färdigheter genom övning, att ställa upp mål för sitt musikaliska lärande och att bedöma sina framsteg i förhållande till målen	K1	I1-I4		

Centralt innehåll som anknyter till målen för musik i årskurs 7–9

Eleven tillägnar sig musikaliska kunskaper och färdigheter genom att musicera, det vill säga sjunga, spela, lyssna, röra sig till musik och improvisera och komponera samt genom att arbeta tvärkonstnärligt och använda teknik. Innehållet väljs så att eleven får mångsidig insikt i olika musikkulturer och -stilar. Innehållet ska stödja målen och utnyttja de lokala möjligheterna och elevernas erfarenheter.

I1 Musikalisk praxis: Det centrala i undervisningen är att på ett mångsidigt sätt utveckla elevens musikaliska uttrycksförmåga och förmåga att komma med egna idéer och lösningar. Genom gemensamt musicerande fördjupar eleven sin förmåga att använda rösten, att sjunga och att spela genom att använda kroppen, rytm-, melodi- och ackordinstrument.

I2 Musikens beståndsdelar: I samband med musicerandet används musikbegrepp och grundläggande noteringssätt som eleven kan sedan tidigare. I takt med att elevens färdigheter utvecklas ska förmågan att använda begrepp fördjupas och tillämpas genom musicerande i olika situationer.

I3 Musiken i mitt liv, omgivningen och samhället: Utöver musikaliska kunskaper och färdigheter ska undervisningen behandla ämnesområden som eleverna tar upp samt elevernas erfarenheter och iakttagelser gällande musik. Konsumtions- och hållbarhetsperspektiven är också viktiga inom musiken. I undervisningen skapar man kopplingar mellan musik, andra läroämnen och olika samhällsföreteelser. Samtidigt reflekterar och bedömer man kritiskt musikens betydelse i olika livssituationer under olika tider och epoker.

I4 Repertoar: Repertoaren och i synnerhet den repertoar man lyssnar till, ska mångsidigt innehålla olika typer av musik från olika perioder, allt från folkmusik till klassisk musik med beaktande av aktuella musikaliska fenomen. Röst användningen och sångförmågan tränas med hjälp av en- och flerstämmig allsång eller solosång, olika röstövningar och genom att experimentera med rösten. Vid val av repertoar ska man värna om kulturarvet och att de musikaliska verken och uppgifterna är inspirerande för eleverna. Valet av repertoar ska också vara sådan att den tränar elevernas musikaliska färdigheter. I repertoaren ska också ingå verk och kompositioner som eleverna själva skapat.

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i musik i årskurs 7–9

Målet är att skapa en pedagogiskt mångsidig och flexibel studiehelhet i musik, som ger möjlighet till olika musikaliska arbetssätt, musikalisk samverkan, gemensamt musicerande och andra gemensamma musikaktiviteter. Glädje i lärandet, en atmosfär som sporrar kreativt tänkande och positiva musikupplevelser inspirerar eleven och stärker viljan att utveckla sina musikaliska färdigheter. I undervisningssituationerna ska eleven ges möjligheter att använda digitala verktyg i den musikaliska verksamheten. Musikbegrepp lärs ut med hjälp av musikaliska arbetssätt. I undervisningen ska man utnyttja de möjligheter som konst- och kulturinstitutioner och andra samarbetspartner erbjuder.

Eventuella särdrag vad gäller lärmiljöer och arbetssätt:

Eleverna uppmuntras att ta del i lokala musikaktörers utbud. Ortens tvåspråkighet och mångkulturalism tas i beaktande vid val av repertoar.

Handledning, differentiering och stöd i musik i årskurs 7–9

Musikundervisningen och arbetet ska planeras med hänsyn till elevernas olika behov, tidigare lärande och intressen. Beslut om arbetssätt, läromedel, instrument och grupparbete fattas så att också eleverna får sin röst hörd. Musikundervisningen ska ge möjlighet till gemensamt musicerande som främjar lärandet och stärker elevens självkänsla, samarbets- och initiativförmåga. Vid valet av arbetssätt ska målet vara att bryta eventuella könsbundna mönster som förekommer inom musikkulturen och i musikundervisningen.

Eventuella särdrag vad gäller handledning, differentiering och stöd:

Förslagsvis kan Hannu Annalas djurnotsmetod eller Resonaaris bildnoter användas för att stöda undervisningen.

Bedömning av elevens lärande i musik i årskurs 7–9

I musikundervisningen behöver eleven realistisk och samtidigt uppmuntrande respons också i årskurs 7–9 i den grundläggande utbildningen. Handledande respons hjälper eleven att bättre uppfatta musikaliskt genomförande, musikaliskt uttryck och musikens betydelser. Eleven behöver respons i synnerhet när eleven genomför helheter som omfattar kreativt skapande och musikteknologi.

Slutbedömningen infaller det läsår då musik upphör att vara ett gemensamt läroämne för alla. Genom slutbedömningen fastställs hur väl eleven har uppnått de gemensamma målen för lärokursen i musik när studierna avslutas. Slutvitsordet bildas genom att elevens kunskapsnivå ställs i relation till de nationella kriterierna för slutbedömningen i musik. I musik utvecklas elevens kunskaper inom alla målområden ända till lärokursens slut. I slutvitsordet ska alla nationella kriterier för slutbedömningen beaktas. Eleven får vitsordet åtta (8) om hen i genomsnitt visar den kompetens som kriterierna förutsätter. Om vitsordet åtta överskrids inom något kompetensområde, kan detta kompensera en svagare prestation inom något annat delområde.

Eventuella särdrag vad gäller bedömning:

Konstruktiv feedback ges kontinuerligt under hela läroprocessen. Glädjen i sammusicering betonas framom prestationscentrering.

Tillvalsämne (fyll i: åk 8-9 med 2 åvt)

Tillvalsämnets namn: Tillvalsgymnastik	Fördjupande	Tillämpande
	X	
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder: I undervisningen ingår en stor mängd fysisk aktivitet i olika inlärningsmiljöer. Årstidsväxlingarna samt de lokala idrottsförhållandena tas i beaktande. Stor betoning på elevernas delaktighet i undervisningen.		
Särskilda drag i stöd och handledning: Stödet och handledningen sker både individuellt och i grupp för att på bästa sätt hjälpa varje elev.		

8-9 årskursen Mål (lärarens funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Uppmuntra eleven till en aktiv livsstil, pröva olika idrotts- och motionsformer och göra sitt bästa i att öva och träna dem.	I1, I2,I3 Till innehållet väljs grenar och övningar som utvecklar den fysiska-, psykiska och sociala funktionsförmågan		Tillvalsgymnastiken och den obligatoriska gymnastiken bedöms som en helhet med ett vitsord.	Eleven deltar aktivt i de olika idrotts- och motionsformerna, är beredd att pröva nya idrottsformer
M2. Uppmuntra eleven att ta ansvar över den egna verksamheten och förstärka förmågan till självständigt arbete.	I3 Psykisk funktionsförmåga,		Ansvarstagande, målmedveten träning, få ut glädje och välmående ur träningen.	

KOKKOLAN KAUPUNKI
KARLEBY STAD

M3. Utveckla elevens förmåga att fungera i grupp och ta hänsyn till andra elever. Betonande av "fair play" andan samt att kunna ta ansvar i gemensamma inlärningsituationer.	L2 Social funktionsförmåga, fungera i grupp, ansvarstagande		Kommunikationsfärdigheter, arbetsförmåga, deltagande i gemensamma aktiviteter. Jobba enligt fair play andan.	
--	---	--	--	--

Vid behov kan man lägga till rader i tabellen.

Valfria ämnen

Valfria ämnen kan vara fördjupade eller tillämpade.

Eleverna kompletterar sina konst- och färdighetsämnen så totalantalet timmar är 5 åvt

Fördjupade

Fördjupar allmänna ämnen

- Små rätter
- Teknisk slöjd
- Textilslöjd
- Fotboll*
- Elektronikkurs
- Gymnasieförberedande matematik
- Drama

Tillvalsämne (åk 8 med 0,5 åvt)

Tillvalsämnets namn: Smårätter	Fördjupande	Tillämpande
	X	
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder: Självständigt och i grupp planera och utföra uppgiften enligt kort instruktion.		
Särskilda drag i stöd och handledning:		

8. årskursen Mål (lärares funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Handleda eleven att planera och organisera arbetet, beakta tidsåtgången, iaktta hygien och ordning i arbetet samt att uppmuntra eleven att vara kreativ	Söta och salta bakverk, lättare lunchrätter samt mellanmål	I1, I2	Praktiska färdigheter samt förmåga att hålla tid och ordning	Eleven kan planera, organisera och utvärdera sitt arbete samt planera sin tidsanvändning utgående från anvisningar

Tillvalsämne (åk 8 med 1 åvt)

Tillvalsämnets namn: Smårätter	Fördjupande	Tillämpande
	X	
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder: Självständigt och i grupp planera och utföra uppgiften enligt kort instruktion.		
Särskilda drag i stöd och handledning:		

8. årskursen Mål (lärares funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Handleda eleven att planera och organisera arbetet, beakta tidsåtgången, iaktta hygien och ordning i arbetet samt att uppmuntra eleven att vara kreativ	Söta och salta bakverk, lättare lunchrätter samt mellanmål	I1, I2	Praktiska färdigheter samt förmåga att hålla tid och ordning	Eleven kan planera, organisera och utvärdera sitt arbete samt planera sin tidsanvändning utgående från anvisningar

Tillvalsämne (åk 9 med 0,5 åvt)

Tillvalsämnets namn: Smårätter	Fördjupande	Tillämpande
	X	
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder: Självständigt och i grupp planera och utföra uppgiften enligt kort instruktion.		
Särskilda drag i stöd och handledning:		

9. årskursen Mål (lärarens funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Stöda eleven att planera och organisera arbetet, beakta tidsåtgången, iakttäta hygien och ordning i arbetet samt att uppmuntra eleven att vara kreativ	Söta och salta bakverk, lättare lunchrätter samt mellanmål	I1, I2	Praktiska färdigheter samt förmåga att hålla tid och ordning	Eleven kan planera, organisera och utvärdera sitt arbete samt planera sin tidsanvändning utgående från anvisningar

Tillvalsämne (åk 9 med 1 åvt)

Tillvalsämnets namn: Smårätter	Fördjupande	Tillämpande
	X	
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder: Självständigt och i grupp planera och utföra uppgiften enligt kort instruktion.		
Särskilda drag i stöd och handledning:		

9. årskursen Mål (lärarens funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Stöda eleven att planera och organisera arbetet, beakta tidsåtgången, iaktta hygien och ordning i arbetet samt att uppmuntra eleven att vara kreativ	Söta och salta bakverk, lättare lunchrätter samt mellanmål	I1, I2	Praktiska färdigheter samt förmåga att hålla tid och ordning	Eleven kan planera, organisera och utvärdera sitt arbete samt planera sin tidsanvändning utgående från anvisningar

Tillvalsämne (fyll i: åk 8 med 0,5 åvt) Period 1

Tillvalsämnets namn: Slöjd	Fördjupande	Tillämpande
	X	
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder: Mångsidiga arbetsredskap och tekniker ger eleverna möjlighet att slöjda med olika material. Eleverna använder sina mobiltelefoner för att söka inspiration och idéer.		
Särskilda drag i stöd och handledning: Genom individuellt- och grupparbete uppmuntras eleverna att delta, vara aktiva och ta ansvar. Vid behov kan lärmiljöer, arbetsredskap, arbets sätt och arbetsuppgifter anpassas.		

8. årskursen Mål (lärarens funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Handleda eleven att planera sitt arbete, samt att utveckla ideer.	I2-I5 Eleven utvecklar sina ideer, prövar olika tekniker och material.	K2,K3	Elevens arbete och genomförande bedöms.	Eleven kan planera, göra egna val och hitta egna lösningar på problem som uppstår.
M2. Handleda eleven att ställa upp mål för sitt lärande och arbete och att utgående från	I1-I5 Eleven utför en slöjdprocess från ide och genomförande till slutprodukt och	K1	Förmåga att genomföra en slöjdprocess i sin helhet	Eleven ställer upp mål för sitt arbete, arbetar processinriktat och utvärderar realistiskt sitt

målen genomföra en slöjdprocess i sin helhet samt utvärdera sitt lärande	utvärdering.			lärande under slöjdprocessen.
M3. Vägleda eleven att lära sig använda slöjdrelaterade begrepp, stärka elevens visuella, materiella och tekniska uttrycksförmåga.	I1-I5 Eleven planerar och genomför olika produkter genom att använda slöjdrelaterade begrepp	K2,K4	Visuellt, materiellt och tekniskt uttryck.	Eleven kan med hjälp av slöjdrelaterade begrepp uttrycka sig visuellt och tekniskt

Vid behov kan man lägga till rader i tabellen.

Tillvalsämne (fyll i: åk 8 med 1 åvt) Period 1-2

Tillvalsämnets namn: Slöjd	Fördjupande	Tillämpande
	X	
Särskilda drag i inläringsmiljön och inlärningsmetoder: Mångsidiga arbetsredskap och tekniker ger eleverna möjlighet att slöjda med olika material. Eleverna använder sina mobiltelefoner för att söka inspiration och idéer.		
Särskilda drag i stöd och handledning: Genom individuellt- och grupparbete uppmuntras eleverna att delta, vara aktiva och ta ansvar. Vid behov kan lärmiljöer, arbetsredskap, arbets sätt och arbetsuppgifter anpassas.		

8. årskursen Mål (lärarens funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Handleda eleven att planera sitt arbete, samt att utveckla ideer.	I2-I5 Eleven utvecklar sina ideer, prövar olika tekniker och material.	K2,K3	Elevens arbete och genomförande bedöms.	Eleven kan planera, göra egna val och hitta egna lösningar på problem som uppstår.
M2. Handleda eleven att ställa upp mål för sitt lärande och arbete och att utgående från	I1-I5 Eleven utför en slöjdprocess från ide och genomförande till slutprodukt och	K1	Förmåga att genomföra en slöjdprocess i sin helhet	Eleven ställer upp mål för sitt arbete, arbetar processinriktat och utvärderar realistiskt sitt

målen genomföra en slöjdprocess i sin helhet samt utvärdera sitt lärande	utvärdering.			lärande under slöjdprocessen.
M3. Vägleda eleven att lära sig använda slöjdrelaterade begrepp, stärka elevens visuella, materiella och tekniska uttrycksförmåga.	I1-I5 Eleven planerar och genomför olika produkter genom att använda slöjdrelaterade begrepp	K2,K4	Visuellt, materiellt och tekniskt uttryck.	Eleven kan med hjälp av slöjdrelaterade begrepp uttrycka sig visuellt och tekniskt

Vid behov kan man lägga till rader i tabellen.

Tillvalsämne (fyll i: åk 9 med 1 åvt) Period 1-2

Tillvalsämnets namn: Slöjd	Fördjupande	Tillämpande
	X	
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder: Mångsidiga arbetsredskap och tekniker ger eleverna möjlighet att slöjda med olika material. Eleverna använder sina mobiltelefoner för att söka inspiration och idéer.		
Särskilda drag i stöd och handledning: Genom individuellt- och grupparbete uppmuntras eleverna att delta, vara aktiva och ta ansvar. Vid behov kan lärmiljöer, arbetsredskap, arbets sätt och arbetsuppgifter anpassas.		

9. årskursen Mål (lärarens funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Handleda eleven att undersöka och mångsidigt använda olika redskap, material och metoder.	I1-I5 Eleven utför en slöjdprocess från planering och genomförande till utvärdering genom att	K4,K6	Förmåga att använda olika material, tekniker och arbetssätt.	Eleven kan välja ändamålsenliga material, tekniker och metoder och använda dem för att framställa produkter.

	pröva på olika arbetsredskap, material och arbetsmetoder.			
M2. . Handleda eleven att utnyttja informations- och kommunikationsteknikens möjligheter för planering, framställning och dokumentation samt för att producera och distribuera gemensam information.	I1–I5 Eleven använder sig av informations- och kommunikationstekniken vid planering, genomförande och utvärdering.	K5	Färdigheter i informations- och kommunikationsteknik. Förmåga att arbeta tillsammans med andra.	Eleven kan använda informations- och kommunikationsteknik både på egen hand och tillsammans med andra för planering, framställning och dokumentation av slöjdprocessen.
M3. Vägleda eleven att förstå betydelsen av praktiska färdigheter, slöjd och teknik i det egna livet, samhället, i företagsverksamhet och i det övriga arbetslivet.	I7 Eleverna bekantar sig med företagsamt lärande genom presentationer, studie- eller företagsbesök. Undervisningen tar fasta på de praktiska färdigheternas betydelse i arbetslivet.	K6	Förmåga att uppfatta betydelsen av praktiska färdigheter och slöjd i samhället	Eleven kan med hjälp av exempel beskriva slöjdfärdigheternas betydelse i vardagen, samhället och arbetslivet.

Tillvalsämne (fyll i: åk 9 med 0,5 åvt) Period 1

Tillvalsämnets namn: Slöjd	Fördjupande	Tillämpande
	X	
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder: Mångsidiga arbetsredskap och tekniker ger eleverna möjlighet att slöjda med olika material. Eleverna använder sina mobiltelefoner för att söka inspiration och idéer.		
Särskilda drag i stöd och handledning: Genom individuellt- och grupparbete uppmuntras eleverna att delta, vara aktiva och ta ansvar. Vid behov kan lärmiljöer, arbetsredskap, arbets sätt och arbetsuppgifter anpassas.		

9. årskursen Mål (lärarens funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Handleda eleven att undersöka och mångsidigt använda olika redskap, material och metoder.	I1-I5 Eleven utför en slöjdprocess från planering och genomförande till utvärdering genom att	K4,K6	Förmåga att använda olika material, tekniker och arbetssätt.	Eleven kan välja ändamålsenliga material, tekniker och metoder och använda dem för att framställa produkter.

	pröva på olika arbetsredskap, material och arbetsmetoder.			
M2. . Handleda eleven att utnyttja informations- och kommunikationsteknikens möjligheter för planering, framställning och dokumentation samt för att producera och distribuera gemensam information.	I1–I5 Eleven använder sig av informations- och kommunikationstekniken vid planering, genomförande och utvärdering.	K5	Färdigheter i informations- och kommunikationsteknik. Förmåga att arbeta tillsammans med andra.	Eleven kan använda informations- och kommunikationsteknik både på egen hand och tillsammans med andra för planering, framställning och dokumentation av slöjdprocessen.
M3. Vägleda eleven att förstå betydelsen av praktiska färdigheter, slöjd och teknik i det egna livet, samhället, i företagsverksamhet och i det övriga arbetslivet.	I7 Eleverna bekantar sig med företagsamt lärande genom presentationer, studie- eller företagsbesök. Undervisningen tar fasta på de praktiska färdigheternas betydelse i arbetslivet.	K6	Förmåga att uppfatta betydelsen av praktiska färdigheter och slöjd i samhället	Eleven kan med hjälp av exempel beskriva slöjdfärdigheternas betydelse i vardagen, samhället och arbetslivet.

Tillvalsämne (fyll i: åk 8 med 0,5åvt) Period 1

Tillvalsämnets namn: Textilslöjd	Fördjupande	Tillämpande
	x	
Särskilda drag i inläringsmiljön och inlärningsmetoder: Mångsidiga arbetsredskap och tekniker ger eleverna möjlighet att slöjda med olika material. Eleverna använder sina mobiltelefoner för att söka inspiration och idéer.		
Särskilda drag i stöd och handledning: Genom individuell- och grupparbete uppmuntras eleverna att delta, vara aktiva och ta ansvar. Vid behov kan lärmiljöer, arbetsredskap, arbets sätt och arbetsuppgifter anpassas.		

8. årskursen Mål (lärarens funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Motivera eleven att utveckla idéer och inspireras att jobba med olika material och använda sig av olika arbetsmetoder.	I2-I5 Eleven utvecklar sina idéer, prövar olika tekniker och material.	K2, K3	Elevens arbete och genomförande bedöms.	Eleven kan planera, göra egna val och hitta egna lösningar på problem som uppstår.
M2. Handleda eleven att ställa upp mål för sitt lärande och arbete och att utgående från målen genomföra en slöjdprocess i sin helhet samt utvärdera sitt lärande	I1-I5 Eleven utför en slöjdprocess från ide och genomförande till slutprodukt och utvärdering.	K1	Förmåga att genomföra en slöjdprocess i sin helhet	Eleven ställer upp mål för sitt arbete, arbetar processinriktat och utvärderar realistiskt sitt lärande under slöjdprocessen.
M3. Vägleda eleven att lära sig använda slöjdrelaterade begrepp, stärka elevens visuella, materiella och tekniska uttrycksförmåga.	I1-I5 Eleven planerar och genomför olika produkter genom att använda	K2, K4	Visuellt, materiellt och tekniskt uttryck.	Eleven kan med hjälp av slöjdrelaterade begrepp uttrycka sig visuellt och tekniskt.

Tillvalsämne (fyll i: åk 8 med 1åvt) Period 2-3

Tillvalsämnets namn: Textilslöjd	Fördjupande	Tillämpande
	x	
Särskilda drag i inläringsmiljön och inlärningsmetoder: Mångsidiga arbetsredskap och tekniker ger eleverna möjlighet att slöjda med olika material. Eleverna använder sina mobiltelefoner för att söka inspiration och idéer.		
Särskilda drag i stöd och handledning: Genom individuellt- och grupparbete uppmuntras eleverna att delta, vara aktiva och ta ansvar. Vid behov kan lärmiljöer, arbetsredskap, arbetssätt och arbetsuppgifter anpassas.		

8. årskursen Mål (lärarens funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Motivera eleven att utveckla idéer och inspireras att jobba med olika material och använda sig av olika arbetsmetoder.	I2-I5 Eleven utvecklar sina idéer, prövar olika tekniker och material.	K2, K3	Elevens arbete och genomförande bedöms.	Eleven kan planera, göra egna val och hitta egna lösningar på problem som uppstår.
M2. Handleda eleven att ställa upp mål för sitt lärande och arbete och att utgående från målen genomföra en slöjdprocess i sin helhet samt utvärdera sitt lärande	I1-I5 Eleven utför en slöjdprocess från ide och genomförande till slutprodukt och utvärdering.	K1	Förmåga att genomföra en slöjdprocess i sin helhet	Eleven ställer upp mål för sitt arbete, arbetar processinriktat och utvärderar realistiskt sitt lärande under slöjdprocessen.
M3. Vägleda eleven att lära sig använda slöjdrelaterade begrepp, stärka elevens visuella, materiella och tekniska uttrycksförmåga.	I1-I5 Eleven planerar och genomför olika produkter	K2, K4	Visuellt, materiellt och tekniskt uttryck.	Eleven kan med hjälp av slöjdrelaterade begrepp uttrycka sig visuellt och tekniskt.

KOKKOLAN KAUPUNKI
KARLEBY STAD

	genom att använda slöjdrelaterade begrepp			
--	--	--	--	--

Vid behov kan man lägga till rader i tabellen.

Tillvalsämne (fyll i: åk 9 med 1åvt) Period 1-2

Tillvalsämnets namn: Textilslöjd	Fördjupande	Tillämpande
	x	
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder: Mångsidiga arbetsredskap och tekniker ger eleverna möjlighet att slöjda med olika material. Eleverna använder sina mobiltelefoner för att söka inspiration och idéer.		
Särskilda drag i stöd och handledning: Genom individuellt- och grupparbete uppmuntras eleverna att delta, vara aktiva och ta ansvar. Vid behov kan lärmiljöer, arbetsredskap, arbets sätt och arbetsuppgifter anpassas.		

9. årskursen Mål (lärarens funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Handleda eleven att undersöka och mångsidigt använda olika redskap, material och metoder.	I1–I5 Eleven utför en slöjdprocess från planering och genomförande till utvärdering genom att pröva på olika arbetsredskap, material och arbetsmetoder.	K4, K6	Förmåga att använda olika material, tekniker och arbets sätt.	Eleven kan välja ändamålsenliga material, tekniker och metoder och använda dem för att framställa produkter.
M2. Handleda eleven att utnyttja informations- och kommunikationsteknikens möjligheter för planering, framställning och dokumentation samt för att producera och distribuera gemensam information.	I1–I5 Eleven använder sig av informations- och kommunikationstekniken vid planering, genomförande och	K5	Färdigheter i informations- och kommunikationsteknik. Förmåga att arbeta tillsammans med andra.	Eleven kan använda informations- och kommunikationsteknik både på egen hand och tillsammans med andra för planering, framställning och dokumentation av slöjdprocessen.

	utvärdering.			
M3. Vägleda eleven att förstå betydelsen av praktiska färdigheter, slöjd och teknik i det egna livet, samhället, i företagsverksamhet och i det övriga arbetslivet.	I7 Eleverna bekantar sig med företagsamt lärande genom presentationer, studie- eller företagsbesök. Undervisningen tar fasta på de praktiska färdigheternas betydelse i arbetslivet.	K6	Förmåga att uppfatta betydelsen av praktiska färdigheter och slöjd i samhället	Eleven kan med hjälp av exempel beskriva slöjdfärdigheternas betydelse i vardagen, samhället och arbetslivet.

Vid behov kan man lägga till rader i tabellen.

Tillvalsämne (fyll i: åk 9 med 0,5åvt) Period 3

Tillvalsämnets namn: Textilslöjd	Fördjupande	Tillämpande
	x	
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder: Mångsidiga arbetsredskap och tekniker ger eleverna möjlighet att slöjda med olika material. Eleverna använder sina mobiltelefoner för att söka inspiration och idéer.		
Särskilda drag i stöd och handledning: Genom individuellt- och grupparbete uppmuntras eleverna att delta, vara aktiva och ta ansvar. Vid behov kan lärmiljöer, arbetsredskap, arbets sätt och arbetsuppgifter anpassas.		

9. årskursen Mål (lärarens funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Handleda eleven att undersöka och mångsidigt använda olika redskap, material och metoder.	I1–I5 Eleven utför en slöjdprocess från planering och genomförande till utvärdering genom att pröva på olika arbetsredskap, material och arbetsmetoder.	K4, K6	Förmåga att använda olika material, tekniker och arbets sätt.	Eleven kan välja ändamålsenliga material, tekniker och metoder och använda dem för att framställa produkter.
M2. Handleda eleven att utnyttja informations- och kommunikationsteknikens möjligheter för planering, framställning och dokumentation samt för att producera och distribuera gemensam information.	I1–I5 Eleven använder sig av informations- och kommunikationstekniken vid planering,	K5	Färdigheter i informations- och kommunikationsteknik. Förmåga att arbeta tillsammans med andra.	Eleven kan använda informations- och kommunikationsteknik både på egen hand och tillsammans med andra för planering, framställning och dokumentation av slöjdprocessen.

	genomförande och utvärdering.			
M3. Vägleda eleven att förstå betydelsen av praktiska färdigheter, slöjd och teknik i det egna livet, samhället, i företagsverksamhet och i det övriga arbetslivet.	I7 Eleverna bekantar sig med företagsamt lärande genom presentationer, studie- eller företagsbesök. Undervisningen tar fasta på de praktiska färdigheternas betydelse i arbetslivet.	K6	Förmåga att uppfatta betydelsen av praktiska färdigheter och slöjd i samhället	Eleven kan med hjälp av exempel beskriva slöjdfärdigheternas betydelse i vardagen, samhället och arbetslivet.

Vid behov kan man lägga till rader i tabellen.

Tillvalsämne (fyll i: åk 8 med 0,5 åvt) Period 1

Tillvalsämnets namn: Fotboll	Fördjupande	Tillämpande
	X	
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder: Ha roligt med idrottsgrenen fotboll, går igenom fotbollens grunder , lär ut teknik samt fotbollsregler. Tyngdpunkt på spelövningar.		
Särskilda drag i stöd och handledning:		

8. årskursen Mål (lärarens funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Uppmuntra eleven till fysisk aktivitet, och sporra att alltid göra sitt bästa	I1	K1,K2,K3	Elevens timaktivitet, inställning och genomförande bedöms.	Eleven deltar oftast aktivt i fotboll.
M2. Handleda eleven att bli bättre i idrottsgrenen fotboll.	I1	K1,K3,K4	Förmåga att hitta olika lösningar på problem i spelsituationer.	Eleven hittar oftast på goda lösningar i olika situationer under spelets gång.
M3. Vägleda eleven att kunna arbeta med alla i gruppen, och ta alla individer i beaktande	I2	K2,K3,K7	Växelverkan och färdigheternas skicklighet, samt hur eleven fungerar i undervisningssituationer.	Eleven kan fungera i grupp enligt bestämda regler. Uppför sig i fair play anda.

KOKKOLAN KAUPUNKI
KARLEBY STAD

under spelets gång. Värna om Fair play andan under lektionerna.				
---	--	--	--	--

Vid behov kan man lägga till rader i tabellen.

Tillvalsämne (fyll i: åk 8 med 1 åvt) Period 1-2

Tillvalsämnets namn: Fotboll	Fördjupande	Tillämpande
	X	
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder: Ha roligt med idrottsgrenen fotboll, går igenom fotbollens grunder , lär ut teknik samt fotbollsregler. Tyngdpunkt på spelövningar.		
Särskilda drag i stöd och handledning:		

8. årskursen Mål (lärarens funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Uppmuntra eleven till fysisk aktivitet, och sporra att alltid göra sitt bästa	I1	K1,K2,K3	Elevens timaktivitet, inställning och genomförande bedöms.	Eleven deltar oftast aktivt i fotboll.
M2. Handleda eleven att bli bättre i idrottsgrenen fotboll.	I1	K1,K3,K4	Förmåga att hitta olika lösningar på problem i spelsituationer.	Eleven hittar oftast på goda lösningar i olika situationer under spelets gång.
M3. Vägleda eleven att kunna arbeta med alla i gruppen, och ta alla individer i beaktande	I2	K2,K3,K7	Växelverkan och färdigheternas skicklighet, samt hur eleven fungerar i undervisningssituationer.	Eleven kan fungera i grupp enligt bestämda regler. Uppför sig i fair play anda.

KOKKOLAN KAUPUNKI
KARLEBY STAD

under spelets gång. Värna om Fair play andan under lektionerna.				
---	--	--	--	--

Vid behov kan man lägga till rader i tabellen.

Tillvalsämne (fyll i: åk 9 med 0,5 åvt) Period 1

Tillvalsämnets namn: Fotboll	Fördjupande	Tillämpande
	X	
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder: Ha roligt med idrottsgrenen fotboll, går igenom fotbollens grunder , lär ut teknik samt fotbollsregler. Tyngdpunkt på spelövningar.		
Särskilda drag i stöd och handledning:		

9. årskursen Mål (lärares funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Uppmuntra eleven till fysisk aktivitet, och sporra att alltid göra sitt bästa	I1	K1,K2,K3	Elevens timaktivitet, inställning och genomförande bedöms.	Eleven deltar oftast aktivt i fotboll.
M2. Handleda eleven att bli bättre i idrottsgrenen fotboll.	I1	K1,K3,K4	Förmåga att hitta olika lösningar på problem i spelsituationer.	Eleven hittar oftast på goda lösningar i olika situationer under spelets gång.
M3. Vägleda eleven att kunna arbeta med alla i gruppen, och ta alla individer i beaktande	I2	K2,K3,K7	Växelverkan och färdigheternas skicklighet, samt hur eleven fungerar i undervisningssituationer.	Eleven kan fungera i grupp enligt bestämda regler. Uppför sig i fair play anda.

KOKKOLAN KAUPUNKI
KARLEBY STAD

under spelets gång. Värna om Fair play andan under lektionerna.				
---	--	--	--	--

Vid behov kan man lägga till rader i tabellen.

Tillvalsämne (fyll i: åk 9 med 1 åvt) Period 1-2

Tillvalsämnets namn: Fotboll	Fördjupande	Tillämpande
	X	
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder: Ha roligt med idrottsgrenen fotboll, går igenom fotbollens grunder , lär ut teknik samt fotbollsregler. Tyngdpunkt på spelövningar.		
Särskilda drag i stöd och handledning:		

9. årskursen Mål (lärarens funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Uppmuntra eleven till fysisk aktivitet, och sporra att alltid göra sitt bästa	I1	K1,K2,K3	Elevens timaktivitet, inställning och genomförande bedöms.	Eleven deltar oftast aktivt i fotboll.
M2. Handleda eleven att bli bättre i idrottsgrenen fotboll.	I1	K1,K3,K4	Förmåga att hitta olika lösningar på problem i spelsituationer.	Eleven hittar oftast på goda lösningar i olika situationer under spelets gång.
M3. Vägleda eleven att kunna arbeta med alla i gruppen, och ta alla individer i beaktande	I2	K2,K3,K7	Växelverkan och färdigheternas skicklighet, samt hur eleven fungerar i undervisningssituationer.	Eleven kan fungera i grupp enligt bestämda regler. Uppför sig i fair play anda.

KOKKOLAN KAUPUNKI
KARLEBY STAD

under spelets gång. Värna om Fair play andan under lektionerna.				
---	--	--	--	--

Vid behov kan man lägga till rader i tabellen.

Tillvalsämne (fyll i: åk 9 med 1 åvt)

Tillvalsämnets namn: Drama	Fördjupande	Tillämpande
	x	
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder:		
Särskilda drag i stöd och handledning:		

9. årskursen Mål (lärarens funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Handleder eleven att utveckla sina färdigheter i verbal och ickeverbal kommunikation då hen uppträder och kommunicerar.	Fördjupade övningar i drama och ickeverbal kommunikation: röstvård, stillbilder, improvisation, känslouttryck.	K1, K2, K3, K5	Elevens förmåga att kommunicera och uppträda.	Eleven kan uttrycka sig själv och välja ändamålsenliga kommunikationsätt. Eleven deltar aktivt och kan uppträda både spontant och förberett och ta hänsyn till publiken.
M2.Handleder eleven att bli medveten om sina kommunikationsätt, att hitta sina styrkor och utvecklingsmöjligheter i	Fördjupade övningar i självkännedom och självmedvetenhet, emotionella	K1, K2, K7	Elevens självutvärdering och utveckling.	Eleven utvärderar sig själv och kan bedöma sin förmåga att samverka och uppträda utgående från

olika kommunikationssituationer, även multimediala.	uttryckssätt, kroppsmedvetenhet: avslappning, sinnen, röst, mimik, rörelse, ickeverbal kommunikation. Kommunikation övas och analyseras också med hjälp av inspelningar.			den respons hen får. Eleven kan också se sina utvecklingsmöjligheter.
M3.Uppmuntra eleven att uppträda. Skapar kontakter till de lokala kulturproducenterna.	Besök hos och samarbete med lokala kulturproducenter. Läs och skriv dramatik.	K2, K4, K6, K7	Elevens förmåga att analysera sina kulturupplevelser. Elevens kännedom om dramatikens grunder.	Eleven känner till och förstår kulturens mångfald och kan beskriva och analysera sina kulturupplevelser. Eleven känner till centrala begrepp inom dramatiken.

Vid behov kan man lägga till rader i tabellen.

Valfria ämnen

Valfria ämnen kan vara fördjupade eller tillämpade.

Eleverna kompletterar sina konst- och färdighetsämnen så totalantalet timmar är 5 åvt

Tillämpade

Kombination av flera ämnen eller olika kompetenser.

Med dessa tillämpade ämnen kan man uppmuntra till samarbete mellan ämnen t ex i studier av konst- och färdighetsämnen, IKT, konsument- och ekonomikunskap eller media.

- Science – Framtidens ingenjörer
- Digital bild/Film
- Digital bild/Foto
- Gymnasieförberedande matematik
- Informationsteknik (IKT)
- Närhjälp
- Ung företagsamhet UF
- Jakt och natur
- Tävlingsidrott

Tillvalsämne (fyll i: åk 8 med 0,5 åvt)

Period 1

Tillvalsämnets namn: Science - Laborationskurs	Fördjupande	Tillämpande
		x
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder:		
Särskilda drag i stöd och handledning:		

8. årskursen Mål (lärarens funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Eleven ska få en fördjupad laborativvana.	Eleven utför till en början enklare och övergår sedan till mera utmanande laborationer	K1, K3, K4		
M2. Utveckla elevens förmåga att göra hypotesprövningar och göra empiriska undersökningar	Planera empiriska undersökningar för att undersöka fenomen och pröva hypoteser	K1, K3, K4, K7		
M3. Eleven ska fördjupa sitt vetenskapliga tänkesätt och kunna presentera sitt resultat på ett vetenskapligt sätt	Eleven presenterar sina resultat i laborationsrapporter över utförda laborationer	K1, K3, K4, K5, K6, K7		

Vid behov kan man lägga till rader i tabellen.

Tillvalsämne (fyll i: åk 8 med 1 åvt)

Period 2-3

Tillvalsämnets namn: Science – Framtidens ingenjörer	Fördjupande	Tillämpande
		x
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder:		
Särskilda drag i stöd och handledning:		

8. årskursen Mål (lärarens funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Belysa för eleven sambanden mellan programmering och handling med hjälp av robotar.	Vi bekantar oss med olika programmerbara robotar och skriver kod.	K1, K3, K4, K5, K6		
M2. Stimulera elevens kreativitet genom att låta eleverna designa egna robotar som kan lösa problem.	Eleverna får bygga egna robotar som utför olika uppdrag.	K1, K3, K5, K6		
M3. Utveckla elevens förmåga att göra hypotesprövningar och göra empiriska undersökningar.	Planera empiriska undersökningar för att undersöka fenomen och pröva hypoteser.	K1, K3, K5		

KOKKOLAN KAUPUNKI
KARLEBY STAD

M4. Lära eleven att kritiskt analysera resultat och åskådliggöra och presentera resultatet från undersökningar på ett tydligt sätt.	Studera resultat och skapa presentationer i olika miljöer.	K4, K5, K6, K7		
---	--	----------------	--	--

Vid behov kan man lägga till rader i tabellen.

Tillvalsämne (fyll i: åk _8_ med _1_ åvt)

Tillvalsämnets namn: Digital bild- Film	Fördjupande	Tillämpande
		x
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder: Fokus på digitala verktyg		
Särskilda drag i stöd och handledning:		

8. årskursen Mål (lärares funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Inspirera eleverna till att ge uttryck för sina tankar och ideer via filmens bildspråk som t ex bildutsnitt, kameravinklar, kamerarörelser och bilduppbyggnad.	I1, I2	K1, K2, K4, K5		
M2. Vägleda eleverna till filmens bildkultur och dess byggstenar såsom filmdramaturgin, storyboard och bildspråket i övrigt.	I1, I2	K1, K2, K4, K5, K6		
M3. Handleda eleven i att använda filmredigeringsprogram för att åstadkomma visuella effekter och förstärka filmspråket.	I1, I2	K1, K2, K3, K4 K5, K6		

Tillvalsämne (fyll i: åk _9_ med __1 åvt)

Tillvalsämnets namn: Digital Bild- Foto	Fördjupande	Tillämpande
		x
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder: Fokus på digitala verktyg		
Särskilda drag i stöd och handledning:		

8. årskursen Mål (lärarens funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Sporra eleven till att iaktta sin egen omgivning och annan visuell kultur för att utveckla det konstnärliga ögat.	I1, I2, I3	K1, K2, K4		
M2. Handleda eleven att skapa bilder självständigt eller med andra för att hen skall behärska kameran och utnyttja bildredigeringsprogrammet på ett ändamålsenligt sätt.	I1, I2, I3	K3, K5		
M3. Vägleda eleven att på ett ändamålsenligt sätt tänka på bildspråket och olika kompositionsmodeller i sitt bildskapande samt utveckla elevens förmåga att analysera bilder.	I1, I2, I3	K1, K2, K4		

Tillvalsämne (fyll i: åk 9 med 0,5 åvt)

Period 3

Tillvalsämnets namn: Gymnasieförberedande matematik	Fördjupande	Tillämpande
		x
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder:		
Särskilda drag i stöd och handledning:		

9. årskursen Mål (lärarens funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Repetera algebraiska metoder och verktyg.	Innehållet planeras tillsammans med eleverna.	K1, K4		
M2. Förbereder eleverna för matematikstudier i gymnasiet.	Bekantar oss med en del material som tas upp i de första kurserna.	K1, K4		

Vid behov kan man lägga till rader i tabellen.

Tillvalsämne (fyll i: åk 8 med 0,5 åvt)

Period 1

Tillvalsämnets namn: Informationsteknik	Fördjupande	Tillämpande
		x
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder:		
Särskilda drag i stöd och handledning:		

8. årskursen Mål (lärares funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Hjälper eleven att använda datorn på ett ansvarsfullt och målmedvetet sätt.	Grunderna i datoranvändning	K1, K3, K4, K5		
M2. Utvidgar elevens kunskaper inom informationsteknik	Bekantar oss med kontorsprogram	K5, K6		
M3.				

Vid behov kan man lägga till rader i tabellen.

Tillvalsämne (fyll i: åk 8 med 1 åvt)

Period 2-3

Tillvalsämnets namn: Informationsteknik	Fördjupande	Tillämpande
		x
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder:		
Särskilda drag i stöd och handledning:		

8. årskursen Mål (lärarens funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Introducerar nya möjligheter inom informationsteknik	Bekantar oss med olika program och fördjupar elevens kunskaper. Tillsammans med eleverna väljs innehållet.	K1, K3, K4, K5, K6		
M2.				
M3.				

Vid behov kan man lägga till rader i tabellen.

Tillvalsämne (fyll i: åk 9 med 1 åvt)

Period 1-2

Tillvalsämnets namn: Informationsteknik	Fördjupande	Tillämpande
		x
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder:		
Särskilda drag i stöd och handledning:		

9. årskursen Mål (lärares funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Fördjupar elevens kunskaper inom informationsteknik	Fördjupar elevens kunskaper med kontorsprogram	K1, K3, K4, K5, K6		
M2. Hjälper eleven att utvidga och använda kunskaperna mångsidigt	Tillsammans med eleverna väljs innehållet	K5		
M3.				

Vid behov kan man lägga till rader i tabellen.

Tillvalsämne (fyll i: åk 9 med 0,5 åvt)

Period 3

Tillvalsämnets namn: Informationsteknik	Fördjupande	Tillämpande
		x
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder:		
Särskilda drag i stöd och handledning:		

9. årskursen Mål (lärares funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Utvidgar elevens kunskaper med webbens möjligheter	Tar upp möjligheterna med webben.	K1, K3, K4, K5, K6		
M2. Hjälper eleven att utvidga och använda kunskaperna mångsidigt	Tillsammans med eleverna väljs innehållet.	K5		
M3.				

Vid behov kan man lägga till rader i tabellen.

Tillvalsämne (fyll i: åk _9___ med __0,5-1_ åvt)

Tillvalsämnets namn: Närhjälp	Fördjupande	Tillämpande
		tillämpad kurs under 1 period
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder: Introduktion i skolan, sedan får eleven lära sig att hjälpa till på arbetsplatser inom vårdsektorn.		
Särskilda drag i stöd och handledning: Eleven får handledning dels i skolan och dels på arbetsplatser. På arbetsplatsen bör eleven ha en egen handledare att vända sig till.		

9. årskursen Mål (lärares funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Eleven bekantar sig med vårdsektorn; främst daghem, handikappboenden samt äldreomsorg och hjälper till på dessa enheter. Introduktion till praktiken kan även ges av inbjudna gäster från vårdsektorn, Marthorna, 4h, Röda korset mm.	Eleven väljer 1-2 praktikplatser och gör sin praktik där, 1-2 pass i veckan under 1 period	K1, K2, K3, K6, K7	G (=godkänd) då rapport över praktikperioden är skriven.	
M2. Eleven kan även i mån av möjlighet bekanta sig med frivilligt arbete som t ex Röda korsets verksamhet.				

Tillvalsämne

Tillvalsämnets namn: Jakt och natur	Fördjupande	Tillämpande
		x
Ämnet jakt och natur görs som ett samarbete med jaktvårdsföreningar. Målsättningen är att förbereda eleverna för att avlägga examen för jaktkort.		
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder:		
Särskilda drag i stöd och handledning:		

8. årskursen Mål (lärarens funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1. Deltagare i ämnet blir förtrogna med jakträtt och jaktlagstiftningen. Dessutom bekantar man sig med viltförvaltningen och jägarorganisationerna.			Deltagandet ger beredskap att avlägga jägarexamen.	Deltagande bedöms verbalt med G.
M2. Under studierna lär sig eleverna artkännedom, viltekologi och viltvård.				

KOKKOLAN KAUPUNKI
KARLEBY STAD

M3. Eleverna bekantar sig med skjutvapen och hur de används vid jakt. Dessutom behandlas säkerhets bestämmelser.				
M4 Elever blir bekanta med jaktformer, goda jaktsteder, eftersökning av skadat vilt och hantering av bytet.				

Vid behov kan man lägga till rader i tabellen.

Tillvalsämne

Tillvalsämnets namn: Tävlingsidrott Tillvalsämnet är för elever som på fritiden deltar i tävlingsidrott. Eleven deltar i den egna grenens morgonträningar. Lektionerna är på tisdag eller torsdag morgon. De grenar i vilka morgonträningar ordnas klarnar i början av läsåret. För de som utövar andra grenar ordnas mångsidiga träningar. Träningen planeras gemensamt med åk 7-9 skolorna i Karleby.	Fördjupande	Tillämpande
		x
Särskilda drag i inlärningsmiljön och inlärningsmetoder:		
Särskilda drag i stöd och handledning:		

8 och 9. årskursen Mål (lärarens funktion + elevens funktion + teman och fenomen i innehållet)	Innehåll	Kompetenser	Bedömningen i ämnet	Krav för vitsordet 8 (goda kunskaper)
M1 uppmuntra eleven till att vara fysiskt aktiv, prova olika motionsformer och träna målinriktat	I1	K1, K3	Aktivitet och engagemang	Eleven deltar i lektionerna aktivt och tränar mångsidigt.

M2 styra eleven att öva sina perceptionsmotoriska färdigheter dvs att iaktta sig själv, omgivningen och göra ändamålsenliga beslut i idrottssituationer	I1	K1, K3, K4	Beslutsprocessen i olika idrottssituationer.	Eleven gör för det mesta ändamålsenliga beslut i olika idrottssituationer.
M3 styra eleven att utveckla sin balans- och rörelsefärdigheter för att kunna använda, kombinera och tillämpa dem mångsidigt i olika lärmiljöer, årstider och idrottsformer.	I1	K3	Motoriska grundfärdigheter (redskapsbehandling) i olika idrottsformer.	Eleven kan använda, kombinera och tillämpa färdigheterna i redskapsbehandling i de flesta utlärdade idrottsformer.
M4 styra eleven att med hjälp av träning utveckla sina färdigheter i redskapsbehandling för att kunna använda, kombinera och tillämpa dessa färdigheter med olika redskap, i olika lärmiljöer, idrottsgrenar och under olika årstider.	I1	K3	Motoriska grundfärdigheter (redskapsbehandling) i olika idrottsformer.	Eleven kan använda, kombinera och tillämpa färdigheterna i redskapsbehandling i de flesta utlärdade idrottsformer.
M5 uppmuntra och leda eleven att utvärdera, upprätthålla och utveckla sina fysiska färdigheter: styrka, snabbhet, uthållighet och rörlighet.	I1	K3	Utvärdering, upprätthållande och utvecklandet av de fysiska egenskaperna	Eleven kan utveckla de fysiska egenskaperna såsom styrka, snabbhet, uthållighet och rörlighet på basen av utvärderingen av sina fysiska grundegenskaper.